

**Konkurrence
Styrelsen**
Erhvervsministeriet

Vejledning om konkurrence- forvridende støtte

2000

Indhold

2 1 Indledning

5 2 Hvilke aktiviteter er omfattede?

- 5 2.1 Hvad er støtte?
 - 8 2.2. Hvad er erhvervsvirksomhed?
 - 9 2.3. Hvornår er støtten omfattet af loven?
 - 9 2.3.1. Konkurrenceforvridning?
 - 10 2.3.2. Lovlig støtte?
-

11 3 Anmeldelse - vær på den sikre side

- 11 3.1. Hvem kan anmelde?
 - 11 3.2. Procedure
 - 12 3.3. Retsvirkning
-

13 4 Konkurrencerådets sanktionsmuligheder

- 13 4.1. Påbud om ophør
 - 13 4.2. Påbud om tilbagebetaling
 - 14 4.3. Bøde
 - 14 4.4. Anke
-

15 5 Forholdet til EU-retten

Vejledning om konkurrenceforvridende støtte

1. Indledning

Den 1. oktober 2000 blev konkurrenceloven ændret. En af ændringerne var en ny bestemmelse (§11 a), som skal medvirke til, at statens, kommuners og amters erhvervsaktiviteter sker i lige konkurrence med det private erhvervsliv. Reglen skal sikre, at såvel offentlige som private erhvervsaktiviteter ikke modtager ulovlig, konkurrenceforvridende støtte.

”Støtte” skal forstås bredt. Støtte omfatter ikke kun de traditionelle tilfælde, hvor en aktivitet eller en virksomhed får tilskud, skatteundtagelser, garantier, afgiftslettelser eller lån på særligt favorable vilkår. Støtte omfatter også mere indirekte fordele – fx hvis det offentlige udlejer eller sælger aktiver til priser, der ligger væsentligt under markedsprisen. Endvidere omfatter støtte kryds-subsidiering. Det vil sige, når en aktivitet ikke fuldt ud belastes med de omkostninger, der er forbundet med at drive aktiviteten – fx fordi hele eller dele af lønomkostninger, lokaleomkostninger m.v. afholdes via midler fra en anden, støttet aktivitet eller via det offentliges generelle budget.

Ikke al erhvervsaktivitet, der er støttet eller udført af det offentlige, er konkurrenceforvridende. Det er således ofte et naturligt element i udviklingen af den offentlige sektor, at det offentlige deltager i erhvervsvirksomhed. Ligeledes er det naturligt og hensigtsmæssigt, at der sker et øget samspil mellem det offentlige og det privates aktiviteter. Endelig er det nødvendigt, at der på en række områder ydes støtte. Dette hindrer bestemmelsen ikke, hvis det blot sker på en måde, der er rimelig i forhold til de øvrige aktører på markedet.

Det kan fx være hensigtsmæssigt, hvis kommuner tilbyder tillægsydelser til ældre eller børn oven i de ydelser, disse grupper i forvejen modtager. Eksempler kan være, at hjemmehjælperen hjælper med at afholde en familiefest, eller at børnehaven vasker børnenes tøj. I sådanne tilfælde kræver en lige offentlig-privat konkurrence i forhold til diner-transportable firmaet eller vaskeriet i nærheden, at brugerne betaler de fulde omkostninger ved tillægsydelserne, eller med andre ord at denne ikke modtager konkurrenceforvridende støtte.

Formålet med denne vejledning er at give ministerier, kommuner, amter og offentlige institutioner samt private støttemodtagere mulighed for selv at vurdere, om en given aktivitet er i strid med loven. Det er vigtigt, fordi Konkur-

renerådet kan kræve, at støtte i strid med loven skal bringes til ophør, ligesom støttemodtageren kan blive pålagt at tilbagebetale støtten.

Det er også vigtigt, fordi der de senere år har været et stigende antal klager over konkurrenceforvridning på grund af offentlig erhvervsaktivitet eller støtte. Det er derfor også sigtet med denne vejledning at give staten, kommuner og amter mulighed for på forhånd at tilrettelægge en erhvervsaktivitet eller en støtte på en sådan måde, at risikoen for klager minimeres. Dette vil i sig selv kunne skabe et bedre erhvervs klima og medvirke til et godt samspil mellem det offentlige og det private.

Såvel myndigheder som støttemodtagere kan sikre sig mod indgreb fra Konkurrencerådet. Det sker ved at anmelde erhvervsaktiviteten eller støtten til rådet, der så vurderer, om der sker en konkurrenceforvridning. Hvis det ikke er tilfældet, fastslår rådet dette i en erklæring. Herefter er der sikkerhed for, at rådet ikke kan gribe ind.

Vejledningen indeholder en række praktiske eksempler, der illustrerer, hvad man skal være opmærksom på. Giver vejledningen ikke svar på alle de spørgsmål, der opstår ved tilrettelæggelse af en offentlig erhvervsaktivitet eller ved udformningen af en støtteordning, er man naturligvis velkommen til at kontakte Konkurrencestyrelsen.

For det første skal det vurderes, om en given aktivitet eller støtte overhovedet er omfattet af bestemmelsen. Hvad forstås ved begrebet støtte? Hvornår er støtten konkurrenceforvridende? Og hvornår er støtten lovlig? Afsnit 2 indeholder retningslinier for, hvornår en given aktivitet vil være omfattet af de nye regler. Retningslinierne er illustreret med eksempler.

I afsnit 3 omtales mulighederne for og procedurerne ved anmeldelse af støtte til Konkurrencerådet.

Konsekvenserne ved overtrædelse af bestemmelsen gennemgås i afsnit 4. Herunder omtales Konkurrencerådets mulighed for at udstede påbud om ophør eller tilbagebetaling af støtte samt reglerne om bøde og anke.

Endelig beskrives forholdet mellem den nye bestemmelse og EU's statsstøtte-regler i afsnit 5.

Boks 1.1 Konkurrencelovens § 11 a

Stk. 1. Konkurrencerådet kan udstede påbud om, at støtte, der er ydet ved hjælp af offentlige midler til fordel for bestemte former for erhvervsvirksomhed, skal bringes til ophør eller skal tilbagebetales.

Stk. 2. Påbud efter stk. 1 kan udstedes, når støtten

- 1) direkte eller indirekte har til formål eller til følge at forvride konkurrencen og
- 2) ikke er lovlig i henhold til offentlig regulering.

Stk. 3. Afgørelse af, om ydet støtte er lovlig i henhold til offentlig regulering, træffes af vedkommende minister, henholdsvis af det pågældende tilsynsråd, medmindre andet følger af anden lovgivning.

Stk. 4. Påbud efter stk. 1 om tilbagebetaling af støtte kan rettes til private erhvervsvirksomheder, selvejende institutioner samt helt eller delvis offentligt ejede virksomheder, der drives i selskabsform. Erhvervsministeren kan fastsætte nærmere regler om, at påbud efter stk. 1 om tilbagebetaling af støtte også kan rettes til nærmere bestemte helt eller delvis offentligt ejede virksomheder, der drives i selskabslignende form.

Stk. 5. Konkurrencerådets beføjelser efter stk. 1 til at påbyde offentlig støtte tilbagebetalt forældes 5 år efter, at støtten er udbetalt. Konkurrencerådet fastsætter renter i forbindelse med tilbagebetaling efter stk. 1 efter rentelovens regler herom, herunder at forrentningen kan ske fra udbetalingen af den konkurrenceforvridende støtte.

Stk. 6. Konkurrencerådet kan efter anmeldelse erklære, at offentlig støtte efter de forhold, som Konkurrencerådet har kendskab til, ikke er omfattet af stk. 2, nr. 1, og at der derfor ikke er grundlag for at udstede påbud i medfør af stk. 1. Rådet kan fastsætte nærmere regler om anmeldelse, herunder om brug af særlige anmeldelseskemaer.

2. Hvilke aktiviteter er omfattede?

Bestemmelsen skal sikre, at offentlige støtteordninger samt anden offentlig involvering i erhvervsaktivitet ikke forvrider konkurrencen.

2.1 Hvad er støtte?

Støttebegrebet omfatter enhver form for hel eller delvis offentlig omkostningsdækning, der er ydet med offentlige midler. Det omfatter altså ikke alene direkte kontante tilskud, men også indirekte støtte i form af skatteundtagelser, garantier og afgiftslettelser. Det omfatter endvidere lån, udlejning samt køb eller salg på mere fordelagtige vilkår end sædvanlige markedsvilkår.

Det er altså uden betydning, om aktiviteten eller virksomheden støttes via en pengeoverførsel, eller om det sker ved at den – måske utilsigtet – opnår visse økonomiske fordele. Støttens formål har heller ikke nogen betydning. Det afgørende er effekten på støttemodtagerens økonomiske stilling.

Begrebet *offentlige midler* skal forstås bredt. Det omfatter midler fra såvel staten som andre offentlige myndigheder. Som offentlige midler betragtes også midler fra fonde og institutioner, såfremt det er en offentlig myndighed, der har udpeget denne fond eller institution til at administrere støtten. Dette gælder også, hvor midlerne stammer fra private virksomheder, der i henhold til offentlig regulering er forpligtede til at yde bidrag til fonden. Endvidere kan fx overførsel af midler internt i en offentlig virksomhed – fra en aktivitet til en anden – også betragtes som støtte med offentlige midler (se nedenfor om krydssubsidiering).

Boks 2.1 Eksempler på økonomiske fordele

En virksomhed køber offentligt ejet jord til en pris, der ligger under markedsprisen.

Til brug for en erhvervmæssig aktivitet lejes materialer eller bygninger af det offentlige til en pris, der ligger under markedsprisen.

En virksomhed modtager konsulentbistand betalt af offentlige midler.

En erhvervmæssig aktivitet finansieres ved banklån på vilkår, som virksomheden kun kan opnå, fordi det offentlige garanterer for lånet.

Krydssubsidiering kan også være omfattet af bestemmelsen. Ved krydssubsidiering forstås generelt, at der overføres økonomiske midler eller aktiver fra et marked til andre markeder eller fra en aktivitet til andre aktiviteter.

Hvis en privat virksomhed krydssubsidierer en aktivitet med midler fra en offentligt støttet aktivitet, vil det falde ind under bestemmelsen.

Det samme vil være tilfældet, hvis en offentlig erhvervsaktivitet krydssubsidieres ved hjælp af midler fra en støttet aktivitet. Krydssubsidiering af en offentlig erhvervsaktivitet kan også ske med det offentliges egne midler. Og det er helt ligegyldigt, om erhvervsaktiviteten er udskilt i en særskilt virksomhed eller ej.

Boks 2.2 Eksempler på krydssubsidiering

Eksempel 1

En offentlig børnehave begynder at vaske tøj for børnenes forældre. Hvis prisen for tøjvask ikke indeholder alle omkostninger, der medgår til aktiviteten, krydssubsidieres den. Det vil kunne forvride konkurrencen.

Eksempel 2

En offentlig udstillingsvirksomhed indeholder "aktive værksteder", hvor besøgende kan iagttage, hvordan gammelt håndværk udføres. Fra disse værksteder sælges der blandt andet keramik. Hvis prisen på keramikken ikke indeholder alle omkostninger ved fremstillingen, krydssubsidieres keramikproduktionen. Det vil kunne forvride konkurrencen.

Eksempel 3

En kommune tilbyder sine ældre medborgere, at de kan købe ekstra hjemmehjælp, ud over det visiterede, hos kommunen. Hvis prisen for den ekstra hjemmehjælp ikke indeholder alle omkostninger, der medgår til aktiviteten, krydssubsidieres ydelsen. Det vil kunne forvride konkurrencen.

Ikke enhver form for krydssubsidiering er omfattet af bestemmelsen. Krydssubsidieringen er kun omfattet, hvis den sker på "*ikke-markedsøkonomiske vilkår*". Begrebet skal forstås ved at se på, hvordan en kommerciel aktør ville handle i en tilsvarende situation.

Således er det fx helt normalt, at en aktivitet giver underskud i opstartsfasen. Derfor støder det ikke mod bestemmelsen, hvis der tilføres midler fra andre aktiviteter i en begrænset periode. Hvor lang denne periode må være, afhænger af aktiviteten. Det afgørende er, om en markedsøkonomisk investor ville

acceptere perioden med underskud. Fx vil en markedsøkonomisk investor formentlig kunne acceptere, at større, langsigtede projekter er underskudsgivende i 2-3 år. Ved mindre erhvervsaktivitet må man derimod kræve, at aktiviteten løber rundt inden for en væsentlig kortere tidshorisont. Det kan også være forretningsmæssigt velbegrundet at tilføre midler i forbindelse med en omlægning / restrukturering af en aktivitet. Ligeledes vil et kortvarigt og forbigående underskud på den almindelige drift pga. ændrede vilkår i markedet heller ikke betyde krydssubsidiering.

Vurderingen af om krydssubsidiering sker på "ikke-markedsøkonomiske" vilkår kompliceres dog af, at flere aktiviteter kan have nogle fælles omkostninger – fx til husleje eller personale.

I praksis foretages vurderingen ved en analyse af omkostningsstrukturen, hvor det fastslås, hvilke omkostninger der knytter sig til de enkelte aktiviteter. Hvis omkostninger fra én aktivitet bæres af indtægter fra en anden, vil der være tale om krydssubsidiering.

Konkurrencestyrelsen og –rådet ønsker ikke at pålægge bl.a. amter og kommuner unødige administrative byrder. Der er derfor ikke krav om bestemte regnskabsstandarder el. lign. Det vigtige er, at når en erhvervsaktivitet drives i offentligt regi eller sammen med støttede aktiviteter, så skal det kunne sandsynliggøres, at indtægterne ved salget dækker alle relevante omkostninger. "Alle relevante omkostninger" dækker over direkte omkostninger til løn, materialer m.v., men også over de indirekte omkostninger, d.v.s. udgifter til forrentning og afskrivning af maskiner, udstyr, fast ejendom, goodwill m.v. samt en velbegrundet andel af fællesomkostninger som fx administration og husleje. *Hvordan* fællesomkostningerne fordeles, kan variere fra sag til sag, men fordelingen skal være velbegrundet.

Det skal således tydeligt fremgå, hvilke omkostninger der er afholdt i forbindelse med fremstillingen af ydelsen, samt hvorledes omkostningerne indgår i ydelsens pris. Når alle omkostninger er medregnet i prisen, vil der som hovedregel ikke ske nogen konkurrenceforvridning.

Der er flere måder at fordele omkostninger på de forskellige aktiviteter. Valget af metode afhænger af, hvordan støtten påvirker en aktivitet. I det følgende forudsættes det, at der allerede er sat en støttet hovedaktivitet i gang. Man ønsker nu at sætte endnu en aktivitet i gang med de samme og eventuelt også nogle nye faciliteter (fx personale, bygninger, materiel etc.).

Hvis hovedaktiviteten ikke ville være sat i gang uden støtte, skal alle omkostninger henføres til den nye aktivitet. Således betragtes den, som om den bliver drevet helt udskilt fra hovedaktiviteten, og de fulde omkostninger til de

nødvendige faciliteter skal derfor henføres til den nye aktivitet. Denne metode kan bruges i alle situationer, og når omkostninger henføres på denne måde, vil der ikke kunne foreligge krydssubsidiering.

Hvis hovedaktiviteten også ville kunne drives uden støtte, men eventuelt blot på et lavere aktivitetsniveau, kan man eventuelt vælge at fordele omkostningerne forholdsmæssigt. Hvis denne metode skal give et retvisende billede, er det nødvendigt med rimelige, objektive og gennemskuelige kriterier. De skal sikre, at man kan se, at de enkelte aktiviteter bærer de omkostninger, der svarer til det træk, de udøver på faciliteterne.

Krydssubsidiering kan også forvide konkurrencen, hvis der overføres støtte til andre virksomheder end modtageren. Fx ved at den oprindelige modtager tilbyder nogle få erhvervsdrivende 'kunstigt' billige varer eller tjenesteydelser. Hvis dette sker, kan det give anledning til konkurrenceforvridninger i forhold til kundens konkurrenter.

Boks 2.3

Eksempel

Et idrætscenter modtager offentlig støtte. Hvis det anvender den til at tilbyde et motionscenter en 'kunstigt' lav husleje, vil det kunne forvide konkurrencen i forhold til andre motionscentre.

I eksemplet kan man bedst undgå krydssubsidiering ved at udbyde lokalet eller sikre sig, at man kan dokumentere, at lokalerne udlejes til markedspris.

2.2 Hvad er erhvervsvirksomhed?

Lovbemærkningerne slår fast, at begrebet "erhvervsvirksomhed" skal forstås ligesom i konkurrencelovens § 2, stk. 1. Efter denne bestemmelse er der tale om erhvervsvirksomhed, hvis der foreligger en *økonomisk aktivitet*, der foregår i et *marked* for varer og tjenester.

Betingelsen om, at der skal være tale om en *økonomisk aktivitet*, medfører ikke noget krav til hverken organisationsform eller finansieringsmåde. Desuden er det heller ikke noget krav, at virksomheden skal opnå – eller skal drives med det formål at opnå – en økonomisk gevinst. Offentlige erhvervsvirksomheder, der drives efter "hvile-i-sig-selv-princippet", vil altså også kunne være omfattede af §11 a.

Enhver efterspørgsel efter eller udbud af varer og tjenesteydelser vil umiddelbart opfylde definitionen af et marked for varer og tjenester. Det betyder altså, at hvis fx en kommune *ikke* udbyder eller efterspørger disse ydelser, vil der ikke være tale om erhvervsvirksomhed, og aktiviteten falder udenfor bestemmelsen. Således vil det arbejde, som en kommunes egen gartnerafdeling udfører for kommunen, ikke være en erhvervsaktivitet, der foregår på et marked – aktiviteten foregår internt i kommunen (in-house produktion).

2.3 Hvornår er støtten omfattet af loven?

Konkurrencerådet kan kun gribe ind over for offentlig støtte, når følgende to betingelser *begge* er opfyldt:

- Støtten forvrider konkurrencen.
- Støtten er ulovlig

Konkurrencerådet vurderer, om der sker en konkurrenceforvridning. Vurderingen af om støtten er lovlig – det vil sige om der er hjemmel i offentlig regulering – foretages af vedkommende minister eller tilsynsråd.

I det følgende afsnit gennemgås det, hvornår en erhvervsaktivitet kan anses for at være konkurrenceforvridende. Dernæst gennemgås det, hvordan det vurderes, om en erhvervsaktivitet har hjemmel i den offentlige regulering eller ej.

2.3.1 Konkurrenceforvridning?

Der kan ikke gives nogen entydig definition på, hvornår offentligt støttede eller udførte erhvervsaktiviteter er konkurrenceforvridende. Der kan dog peges på nogle vejledende retningslinier, som kan bruges til at vurdere de enkelte aktiviteter.

I vurderingen af spørgsmålet om konkurrenceforvridning indgår især to forhold.

Det ene er, om alle virksomheder på markedet på samme vilkår har adgang til at opnå den pågældende støtte eller omkostningsdækning. Såfremt dette ikke er tilfældet, vil konkurrencen kunne blive forvredet mellem de virksomheder, der får støtte, og dem som ikke får. Generelt kan det siges, at jo bredere, mere objektiv og ikke-diskriminerende adgangen til støtte er, desto mere sandsynligt er det, at den ikke forvrider konkurrencen. En offentlig myndighed sikrer typisk en lige konkurrence ved at sende en opgave i udbud.

Det andet forhold er, om der kan påvises en reel effekt på de berørte markeder. Overordnet kan støtte påvirke konkurrencesituationen på to måder.

For det første kan den påvirke modtagernes beslutning om at etablere sig på eller forlade et marked. Hvis støtten får virksomheder til at gå ind på markedet, kan det forringe konkurrencevilkårene for de etablerede virksomheder, der ikke får støtte.

For det andet kan konkurrencen blive direkte påvirket. Det sker, hvis støtten har direkte betydning for beslutninger vedrørende produktion, kapacitet og priser, fx ved at virksomhedens produktionsomkostninger sænkes. I så fald vil den forvride konkurrencen i forhold til andre konkurrenter på markedet. Dette er eksempelvis tilfældet, hvis en kommune tilbyder at udleje et butiksklokale til en virksomhed til en leje, der ligger under markedslejen.

Denne konkurrenceforvridning kan minimeres og måske undgås, hvis man er opmærksom på, at adgangen til at deltage i aktiviteterne skal være så generel, objektiv og ikke-diskriminerende som mulig. Således bør alle virksomheder have samme adgang til fx rådgivning eller konsulentytelser, hvis man ønsker at fremme en erhvervsaktivitet.

2.3.2 Lovlig støtte?

Hvis støtte til en erhvervsaktivitet har hjemmel i offentlig regulering, kan Konkurrencerådet *ikke* kræve den bragt til ophør eller tilbagebetalt .

Begrebet *offentlig regulering* omfatter love, bekendtgørelser, aktstykker, generelle budgetregler samt kommunalfuldmagten. Endvidere vil forpligtelser efter ratificerede konventioner og EF-forordninger falde ind under begrebet *offentlig regulering*.

Det vil i givet fald også skulle undersøges, om en støtte med hjemmel i den offentlige regulering er anvendt i overensstemmelse med kriterierne for tildelingen.

Det kan være naturligt, at en kommune ønsker at udvide sit udbud af tillægsydelser, fx ved at tilbyde vinduespudsning til ældre. Det vil ikke i sig selv udgøre konkurrenceforvridning. Men det vil være hensigtsmæssigt, hvis kommunen følger vejledningens principper, bl.a. om retvisende omkostningsopgørelser.

Vurderingen, af om støtten til erhvervsaktiviteten har hjemmel i den offentlige regulering, vil i flere tilfælde være sammenfaldende med vurderingen af konkurrenceforvridningen. Det kommer bl.a. frem i relation til kommunalfuldmagten, der forbyder kommuner at støtte virksomheder eller enkeltpersoner, hvis det ikke sker på markedsvilkår. Konkurrencerådets vurdering af støttens konkurrencemæssige effekter vil derfor i en række tilfælde kunne indgå i ressortmyndighedens vurdering af støttens lovlighed.

3. Anmeldelse – vær på den sikre side

For at undgå påbud indfører den nye bestemmelse en mulighed for, at både offentlige myndigheder og modtagere af offentlig støtte kan anmelde støtten til Konkurrencerådet.

Konkurrencerådet har udstedt en bekendtgørelse om anmeldelse af støtte. Som et bilag til bekendtgørelsen findes to anmeldelsesskemaer – ét til den myndighed, der giver støtten, og ét til modtageren af støtte.

Såfremt Konkurrencerådet finder, at støtten ikke er konkurrenceforvridende, kan rådet udtale dette i en erklæring. Når en sådan erklæring er afgivet efter anmeldelse, kan rådet ikke udstede påbud om ophør eller tilbagebetaling af støtten.

3.1 Hvem kan anmelde?

Offentlige myndigheder kan anmelde støtte eller aktiviteter, som de er ansvarlige for. Det er den øverste ansvarlige myndighed i et administrativt hierarki, der kan anmelde.

Således vil fx de enkelte Arbejdsformidlinger ikke kunne anmelde støtte, som de administrerer. Hvis de ønsker at få en vurdering af, om støtten er konkurrenceforvridende, må de bede det pågældende ministerium om at anmelde den. Ønsker en børnehave at sikre sig mod, at fx en ordning med tøjvask forvrider konkurrencen, vil det på tilsvarende vis være den kommunale myndighed, der må anmelde.

Modtagere af offentlig støtte kan også anmelde den støtte, de modtager, idet modtagerne har risiko for at blive mødt med et tilbagebetalingskrav.

3.2 Procedure

Anmeldelse skal ske på særlige skemaer: *K 3* er til myndigheder, og *K 4* er til modtagere. Spørgsmålene i skemaerne sikrer, at Konkurrencerådet får et grundigt indblik i, hvordan støtten virker på konkurrencen. Derfor er det vigtigt, at alle spørgsmål besvares præcist, og at den ønskede dokumentation vedlægges. Hvis anmeldelsen ikke er fuldstændig, bliver anmelderen gjort opmærksom herpå. Der vil så være mulighed for at supplere de oplysninger, man har afgivet, inden en passende frist.

3.3 Retsvirkning

Hvis man er usikker på, om man risikerer at blive ramt af sanktioner, er det en god idé at sikre sig en vurdering fra Konkurrencerådet. Det sker ved, at man indsender en anmeldelse.

Ved at anmelde en erhvervsstøttesag giver man Konkurrencerådet mulighed for at vurdere, om en given erhvervsaktivitet eller støtte er konkurrenceforvridende. Hvis dette ikke er tilfældet, kan Konkurrencerådet afgive en erklæring, der bekræfter, at der ikke sker konkurrenceforvridning.

Når en sådan erklæring er afgivet, kan Konkurrencerådet ikke udstede påbud om ophør eller tilbagebetaling. Dermed ligger der en væsentlig sikkerhed i at søge en sådan erklæring.

4. Konkurrencerådets sanktionsmuligheder

Hvis der foreligger en ulovlig, konkurrenceforvridende erhvervsstøtte, kan Konkurrencerådet udstede påbud om, at støtten skal ophøre eller tilbagebetales. Nedenfor gennemgås det, hvem der kan blive mødt med et påbud.

4.1 Påbud om ophør

Påbud om ophør kan rettes til den, der har ydet eller yder støtten. Det vil sædvanligvis være den ansvarlige myndighed, hvorunder støtten hører. I visse tilfælde kan det dog også være en virksomhed, der modtager et påbud. Fx vil krydssubsidiering i en offentlig virksomhed, der er udsat for konkurrence, kunne blive betragtet som støtte med offentlige midler. Såfremt denne støtte anses for at være konkurrenceforvridende, kan virksomheden både blive mødt med påbud om ophør og tilbagebetaling.

4.2 Påbud om tilbagebetaling

Konkurrencerådet kan rette påbud om tilbagebetaling af støtte til privatejede erhvervsvirksomheder, selvejende institutioner samt helt eller delvist offentligt ejede virksomheder, der drives i selskabs- eller selskabslignende form. Erhvervsministeren er bemyndiget til at fastlægge, hvornår der er tale om selskabslignende form.

Det er ikke muligt at udstede påbud om tilbagebetaling over for offentlige myndigheder, der udøver erhvervsaktivitet, som ikke er særlig udskilt fra den bevilgende myndighed. Det skyldes, at de bevilgende myndigheder under alle omstændigheder vil skulle bevilge et beløb, der svarer til det beløb, der påbydes tilbagebetalt.

Konkurrencerådet kan både udstede påbud om tilbagebetaling vedrørende støtte, der er ophørt, og støtte der ydes på tidspunktet for Konkurrencerådets afgørelse. Krav om tilbagebetaling forældes som udgangspunkt 5 år efter, at støtten er udbetalt. Det er således udbetalingstidspunktet, som er afgørende for beregningen af forældelsesfristen. Forældelsesfristen kan suspenderes, hvis Konkurrencerådet indleder en sag.

Konkurrencerådet beregner renter fra det tidspunkt, hvor den ulovlige støtte var til støttemodtagerens rådighed, og indtil der sker tilbagebetaling. Rentens størrelse fastsættes i overensstemmelse med rentelovens regler.

Erhvervsstøtte, der er gennemført før lovens ikrafttræden, er ikke omfattet af §11a. For at styrke retssikkerheden er det også vedtaget, at støtte, der er ydet

efter den 1. oktober 2000 og anmeldt inden den 1. januar 2001, ikke kan påbydes tilbagebetalt.

4.3 Bøde

Undladelse af at give de oplysninger, som Konkurrencerådet kræver, kan sanktioneres med daglige eller ugentlige tvangsbøder. Konkurrencerådet kan inddrive tvangsbøderne ved udpantning.

Hvis en modtager af et påbud forsætlig eller groft uagtsom undlader at efterleve påbudet, kan modtageren straffes med bøde, der pålægges af domstolene. Forældelsesfristen for bødekrav er 5 år.

4.4 Anke

Konkurrencerådets afgørelse om påbud kan påklages til Konkurrenceankenævnet senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende.

Konkurrenceankenævnets afgørelse kan indbringes for domstolene senest 8 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende.

5. Forholdet til EU-retten

Efter EF-traktatens art. 87, stk. 1, er statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, uforenelig med fællesmarkedet i det omfang den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne.

Støtte, der er omfattet af EF-traktaten, skal som hovedregel anmeldes til og godkendes af Europa-Kommissionen, inden den sættes i værk. Anmeldelse til Konkurrencerådet kan *ikke* træde i stedet for anmeldelse til Europa-Kommissionen.

EF-traktatens statsstøttebestemmelse har en række lighedstegn med bestemmelsen i § 11 a. En væsentlig forskel er dog, at det efter EF-traktatens art. 87, stk. 1, er et krav, at støtten påvirker samhandelen mellem medlemslandene, mens dette ikke er et krav efter § 11 a.

De to bestemmelser har således hvert deres anvendelsesområde. Europa-Kommissionen er enekompetent for så vidt angår støtte, der er omfattet af EF-traktaten, mens § 11 a ikke omfatter denne form for støtte.

Konkurrencerådet har således ikke kompetence til at behandle hverken anmeldelser af eller klager over støtte, der er omfattet af EF-traktatens regler.

Konkurrencestyrelsen
Nørregade 49
1165 København K

Tel 33 17 70 00
Fax 33 32 61 44

E-post ks@ks.dk

Trykt udgave ISBN: 87-7029-217-5
Online udgave ISBN: 87-7029-218-3

